

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1942 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om trafikskatt jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 15 maj 1942 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 346, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

F ö r s l a g till **förordning om trafikskatt.**

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Trafikskatt skall, med undantag varom i 3 § förmåles, utgå till staten vid befordran å järnväg, som begagnas för allmän trafik, av personer och resgods, cyklar och sparkstöttingar däri inbegripna, samt hundar och andra djur, för vilka frakt erlägges såsom för resande eller resgods.

Vad i denna förordning stadgas angående järnväg skall jämväl äga tillämpning å statens järnvägars automobillinje Övertorneå—Pajala.

2 §.

Skatten utgör tio procent av befordringsavgiften.

3 §.

Trafikskatt utgår icke å avgift för månadsbiljett eller dylik under viss tid gällande biljett, å avgift för rabattkort eller å avgift för befordran å sträcka icke överstigande 50 kilometer av sparkstötting eller ensitsig, tvåhjulig cykel utan motor.

4 §.

Kungl. Maj:t må, då särskilda skäl därtill äro, förordna om undantag från skattskyldighet beträffande trafiken vid viss järnväg eller järnvägsdel.

5 §.

Trafikskatt erlägges av järnvägens innehavare.

Med järnvägs innehavare förstås i denna förordning, såvitt angår staten tillhörig järnväg, järnvägsstyrelsen samt, såvitt angår enskild järnväg, koncessionsinnehavaren eller, där driften är åt annan överlåtten, denne.

6 §.

På trafiken vid statens järnvägar belöpande skatt skall av järnvägsstyrelsen för varje kalendermånad senast inom tre månader efter månadens utgång insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för statskontorets räkning.

7 §.

Innehavare av enskild järnväg, vid vilken skattepliktig trafik förekommer, skall för varje kalendermånad senast inom tre månader efter månadens utgång till järnvägsstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven uppgift angående influtna, å nämnda trafik belöpande befodringsavgifter.

Samtidigt med insändandet av uppgift, som i första stycket sägs, skall järnvägsinnehavaren inbetala upplupen skatt genom insättning å järnvägsstyrelsens postgirokonto.

Till järnvägsstyrelsen enligt andra stycket inbetald skatt skall senast inom en vecka efter utgången av den för skattens erläggande stadgade tiden insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för statskontorets räkning.

8 §.

Erlägges icke på trafiken vid enskild järnväg belöpande skatt inom föreskriven tid, må på framställning av järnvägsstyrelsen utmätning omedelbart verkställas för skattens uttagande.

9 §.

Järnvägsstyrelsen skall utöva erforderlig kontroll över skattens behöriga utgörande.

Innehavare av enskild järnväg är pliktig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som järnvägsstyrelsen för vinnande av sådan kontroll meddelar, och att vid anfordran hålla sina räkenskaper tillgängliga för granskning.

10 §.

Järnvägsstyrelsen må vid vite förelägga innehavare av enskild järnväg att fullgöra vad honom åligger enligt denna förordning eller med stöd därav meddelade föreskrifter.

11 §.

Har någon i uppgift, som avses i 7 §, uppsåtligen lämnat oriktigt meddelande och har därav föranletts, att skatt icke utgått eller att skatt utgått med lägre belopp än som bort utgå, böte högst fem gånger det belopp, som un-

dandragits statsverket. Vid synnerligen försvårande omständigheter må till fängelse i högst sex månader dömas.

Har någon genom grov vårdslöshet gjort sig skyldig till förfarande, som i första stycket sägs, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som undandragits statsverket.

12 §.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla Kronan.

13 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpningen av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1942.

Till utskottets behandling hava jämväl hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 278 i första kammaren av herrar *Elmgren* och *Boman* samt nr 406 i andra kammaren av herr *Thapper* m. fl., vari hemställdts, »att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 346 måtte besluta sådant undantag från förordningen om trafikskatt, att dylik skatt icke uttages på de värnpliktigas järnvägsresor till och från hemorten»,

2) motionen nr 402 i andra kammaren av herr *Janson* i Frändesta, vari hemställdts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 346 måtte besluta att *antingen* genom ändring i det föreliggande författningsförslaget undantaga sjuka personers resor till centrallasarett från trafikskatt *eller också* i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om åtgärd i syfte att på annat sätt befria sådana personer från den ökning av resekostnaderna som måste bli följden av trafikskattens införande»; samt

3) motionen nr 403 i andra kammaren av herrar *Kyling* och *Dickson*, vari hemställdts, »att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 346 måtte besluta att *antingen* genom ändring i författningsförslaget undantaga de inkallades resor från trafikskatt *eller* i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder i syfte att befria de inkallade från de höjningar av resekostnaderna som bli följden av trafikskatten», ävensom att utskottet, om så befunnes nödvändigt, måtte utarbeta nödig författningstext.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande:

I statsverkspropositionen till årets riksdag förutsattes, att statsverkets behov av ökade intäkter under budgetåret 1942/43 skulle delvis täckas genom en höjning av affärsverkens taxor. Vad statens järnvägar beträffar, vore en taxehöjning icke påkallad ur affärsmässig synpunkt utan betingad utslutande av nödvändigheten att i nuvarande hårt ansträngda statsfinansiella

läge tillvarataga varje möjlighet till ökning av statsinkomsterna. Då det vid sådant förhållande syntes rimligt, att jämväl trafiken vid de enskilda järnvägarna finge bära ökade pålagor, hade till behandling inom finansdepartementet upptagits frågan, huruvida icke trafikavgifterna vid järnvägarna borde höjas enhetligt genom en på lämpligt sätt anordnad och avvägd trafikskatt. Med hänsyn till de återverkningar å prisutvecklingen, som en höjning av järnvägarnas godstaxor kunde befaras få, hade därvid den ifrågasatta trafikskatten ansetts böra begränsas till persontrafiken.

På hemställan av chefen för finansdepartementet bemyndigade Kungl. Maj:t den 6 mars 1942 nämnda departementschef att tillkalla högst fyra sakkunniga med uppdrag att utreda frågan om införande av skatt å persontrafiken vid de statliga och enskilda järnvägarna. Med stöd av detta bemyndigande tillkallade departementschefen den 19 i samma månad såsom sakkunniga generaldirektören *N. R. Wohlin*, direktören *K. Hj. Lundqvist*, byråchefen *R. Lundqvist* och t. f. byråchefen *K. A. Thorsell*. Efter fullgjort uppdrag avlämnade de sakkunniga den 18 april 1942 utlåtande i ämnet jämte förslag till förordning om trafikskatt m. m., vilket utlåtande, med uteslutande av därvid fogade förslag till taxeändringar, såsom *bilaga* fogats vid propositionen.

Över de sakkunnigas förslag ha efter remiss yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Beträffande vad *departementschefen* anfört till stöd för det i propositionen framlagda förslaget tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 12—15).

Rörande motiveringen för de i motionerna framlagda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet i rådande statsfinansiella läge ökade intäkter från kommunikationsverken vara av behovet påkallade. Utskottet har därför intet att erinra mot införandet av en beskattning av persontrafiken vid järnvägarna. Vad angår det i propositionen framlagda förslaget till förordning om trafikskatt har detsamma icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Enligt utskottets mening böra ifråga om en beskattning av förevarande natur bestämmelser om undantag därifrån i möjligaste mån undvikas. Beträffande det i de likalydande motionerna I: 278 och II: 406 samt motionen II: 403 väckta förslaget om undantagande från skatteplikt av de värnpliktingas järnvägsresor får utskottet erinra om att, såsom departementschefen framhållit, vid inköp av militära nedsättningsbiljetter i stort sett erhålles 40 procent rabatt å det ordinarie priset samt att de militära veckoslutsbiljetterna betinga ett pris, som för resa fram och åter motsvarar priset å vanlig enkel biljett. Om och i den mån efter genomförandet av ifrågavarande beskattning en lindring kan vara påkallad beträffande de till försvarsberedskap inkallades resekostnader, torde enligt utskottets uppfattning sådan lindring

kunna ifråga om nedsättningsbiljetterna ske genom ändring av rabatten. Vad angår veckoslutsbiljetterna torde, om sådant prövas erforderligt, ovannämnda syfte kunna tillgodoses genom att priset å dessa biljetter icke sättes högre än för närvarande gäller.

Beträffande det i motionen II: 402 väckta förslaget om undantagande av sjuka personers resor till centrallasarett från trafikskatt finner utskottet skälen härför mindre vägande. Ett sådant undantagsstadgande skulle bland annat föranleda svårigheter med avseende å redovisningsarbetet och ökade kostnader därför. Den föreslagna anordningen med viss behovprövning anser utskottet knappast kunna ifrågakomma. På grund av det anförda finner sig utskottet icke kunna biträda sistnämnda yrkande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 346 ävensom med avslag å de likalydande motionerna I: 278 och II: 406 samt motionerna II: 402 och II: 403, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om trafikskatt.

Stockholm den 17 juni 1942.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, friherre Lagerfelt, Sjö-dahl, Robert Berg, Aronsson, Herman Ericsson* och *Sandström*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Olsson* i Gävle, *Orgård, Falk, Lundell**, *Kil-bom**, *Karlsson* i Grängesberg, *Jonsson* i Skedsbygd, *De Geer* och *Henriksson**.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.